

7.SINIF SOSYAL BİLGİLER 7.ÜNİTE: TÜRKİYE ve DÜNYA ÜNİTE KAVRAMLARI

DIŞ POLİTİKA: Bir devletin sınırları ötesindeki devletlere uyguladığı siyasettir.

İŞ BİRLİĞİ: Amaç ve çıkarları bir olanların oluşturdukları çalışma ortaklığıdır.

ÜLKEMİZİN İÇİNDE YER ALDIĞI ULUSLARARASI KURULUŞLAR

KURULUŞ ADI	AMAÇ ve HEDEFLERİ
Birleşmiş Milletler (BM) 1945	■ Kuruluş amacı barışa yönelik tehditleri önlemek, ülkeler arasında dostane ilişkiler kurmak, ulusların ekonomik ve sosyal alanda iş birliği yapmasını sağlamaktır.
Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO) -1949	■ Amacı üye ülkelerin özgürlük ve güvenliklerini korumaktır. Bir saldırı veya saldırı tehdidine karşı üyelerini savunma amacı ile kurulmuştur.
Türkiye ve Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT)- 1994	■ Amacı üye ülkelerin siyasi, askerî, ekonomik, çevre ve insani yükümlülüklerinin uygulanma durumlarını izlemektir. Katılımcı devletlerin demokratikleşme, hukukun üstünlüğü ve insan haklarına saygı alanlarındaki çabalarını desteklemek ve katılımcı devletlere yardım etmektir.
İslam İş birliği Teşkilatı (İİT) 1969	■ Amacı İslam dünyasının hak ve çıkarlarını korumak, üye devletler arasında iş birliğini ve dayanışmayı güçlendirmektir.
TÜRK KONSEYİ (Türk Dili Konuşan Ülkeler İş Birliği Konseyi)- 2009	■ Amacı Türk dünyasının tarihî ve kültürel birikimlerinden en geniş şekilde yararlanmak suretiyle Türk dili konuşan ülkeler arasındaki çok taraflı iş birliğinin geliştirilmesidir.
AVRUPA KONSEYİ 1949	■ Amacı insan haklarını, hukukun üstünlüğünü ve demokrasinin ilkelerini koruyup güçlendirmektir. Ayrıca ırkçılık, yabancı düşmanlığı ve çevre sorunlarına çözüm aramaktır.
Dünya Sağlık Örgütü (WHO)- 1948	■ Amacı tüm insanların mümkün olan en yüksek sağlık düzeyine ulaşmasını sağlamaktır.
Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO)- 1945	■ Amacı dünyadaki gıda ve tarımla ilgili çalışmalarını organize edip geliştirerek gıda güvenliğini sağlamaktır.
Birleşmiş Milletler Dünya Gıda Programı (WFP)- 1961	■ Amacı doğal afetler, savaşlar veya sivil çatışmalar gibi nedenlerle ani olarak açlığa maruz kalan halk kitlelerine insani amaçlarla gıda yardımı sağlamaktır.

İHRACAT: Bir ülkenin ürettiği malları başka ülkeye veya ülkelere satması, dış satımdır.

DIŞ TİCARET: Bir devletin yabancı devletlerle yaptığı alışveriş, ithalat ve ihracatın toplamıdır.

ÜLKEMİZİN EKONOMİSİNİ GÜÇLENDİRMEK İÇİN İŞ BİRLİĞİ YAPTIĞI ULUSLARARASI KURULUŞLAR

KURULUŞ ADI	ÖZELLİKLERİ
Avrupa Birliği (AB) 1958	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Avrupa devletlerinin, ekonomik, siyasi, sosyal ve kültürel alandaki iş birliklerini güçlendirmek amacı ile kurulmuştur. ✚ 28 üyeden oluşan bir birlik halini almıştır. ✚ Amacı, birlik üyesi devletlerin ekonomik kalkınmalarını sağlamak olan Avrupa Birliği, temellerinin atıldığı yıllardan bugüne kadar üye devletlerin ekonomilerinin gelişmesini ve büyümesini sağlamayı hedeflemiştir. ✚ Ayrıca üye devletler arası ekonomik işbirliğinin kuvvetlendirilmesi, Avrupa Birliği vatandaşlarına iş imkanlarının yaratılması gibi konularda büyük çaba göstermiştir. ✚ Ülkemizin üyelik süreci devam etmektedir.
G-20	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Uluslararası sistemde başlıca gelişmiş ülkeler ile gelişmekte olan ülkelerin temsil edilmesi amacıyla, 1999 yılında kurulmuştur. ✚ Üye ülkeler Türkiye, İngiltere, Almanya, Fransa, İtalya, Rusya Federasyonu, AB, ABD, Kanada, Meksika, Arjantin, Brezilya, Çin, Hindistan, Japonya, Güney Kore, Endonezya, Avustralya, Güney Afrika ve Suudi Arabistan'dır. ✚ Dünya ekonomisinin %90'ını, ticaretinin %80'ini ve nüfusunun 2/3'ünü temsil etmektedir.
Gelişen Sekiz Ülke (D-8)	<ul style="list-style-type: none"> ✦ Türkiye'nin daveti üzerine İran, Pakistan, Bangladeş, Malezya, Endonezya, Mısır ve Nijerya'nın katılımıyla, 15 Haziran 1997 tarihinde İstanbul'da yapılan Devlet ve Hükûmet Başkanları Zirvesi'nde resmen kurulmuştur. ✦ Temel amaçları üye ülkeler arasında ekonomik ve ticari işbirliğinin geliştirilmesine yönelik bir oluşumdur. ✦ Amacı kalkınma yolundaki ülkelerin dünya ekonomisi içindeki konumlarını iyileştirmek, ticari ilişkilerini çeşitlendirmek ve ticaret alanında üye ülkelere yeni imkanlar sunmak ve halklarının yaşam seviyesini yükseltmektir.
Ekonomik İş birliği Teşkilatı (EİT)	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Üye ülkelerin kalkınmalarına katkıda bulunmak, EİT bölgesi içindeki ticari engelleri kaldırmak ve bölge içi ticareti geliştirmek amacıyla kurulmuştur. ✚ 1985 yılında kurulan teşkilatın merkezi Tahran' dır. Kurucu ülkeler, Türkiye, İran ve Pakistan'dır. ✚ Diğer üye ülkeler Afganistan, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Tacikistan ve Türkmenistan'dır.

ÜLKEMİZİN EKONOMİSİNİ GÜÇLENDİRMEK İÇİN İŞ BİRLİĞİ YAPTIĞI ULUSLARARASI KURULUŞLAR

Karadeniz Ekonomik İş birliği Teşkilatı (KEİ)	<ul style="list-style-type: none"> ➡ Amacı Karadeniz’e kıyısı olan ülkelerin potansiyellerinden, coğrafi yakınlıklarından, ekonomilerinden üye ülkelerin yararlanmasını sağlamaktır. ➡ Aralarındaki ikili ve çok taraflı ekonomik, teknolojik ve sosyal ilişkileri geliştirmektir. ➡ Merkezi İstanbul'dadır.
Avrupa Kafkasya Asya Ulaştırma Koridoru (TRACECA)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Amacı Karadeniz, Kafkasya ve Orta Asya’da uluslar arası ulaşımı geliştirmeyi ve siyasi-ekonomik ilerlemeyi hedefleyen hükûmetler arası bir programdır. ➤ Üye ülkeler, Azerbaycan, Bulgaristan, Ermenistan, Gürcistan, İran, Kazakistan, Kırgızistan, Moldova, Romanya, Tacikistan, Türkiye, Türkmenistan, Özbekistan ve Ukrayna’dır.
Akdeniz İçin Birlik (AİB)	<ul style="list-style-type: none"> ➡ Amacı Avrupa-Akdeniz bölgesinde barışı, istikrarı, güvenliği ve ortak ekonomik iş birliğini sağlamaktır. ➡ Akdeniz İçin Birlik Platformuna 43 ülke üyedir.

KALIP YARGI: İnsanları özelliklerine göre sınıflandırma eğiliminin neden olduğu bir algılama ve davranış biçimidir. İnsanlarda var olduğu sanılan bu özellikler çoğunlukla gerçeğe dayanmaz. Kalıp yargılar sözlü kültüre ait ürünlerdir.

Kalıp yargılar iki doğrultuda gelişir:

1. Genelleştirme Eğilimi: Kendisini tanıdığımız bir veya birkaç kişinin özelliklerini onunla aynı kategoride bulunan bütün diğer kişilere yaymadır.
Örnek: Kısa boylu, haylaz bir çocuğu olan birinin bütün kısa boylu çocukların haylaz olduğunu sanması gibi.

2. Özelleştirme Eğilimi: Bir ülke, grup veya durumla ilgili sahip olduğumuz bir kanıyı bu durumda olan herkese uygulamamızdır.
Örnek: Gördüğümüz tüm sarışınların Alman olduğunu düşünmek gibi.

ÖN YARGI: Bir kimse veya bir şeyle ilgili olarak belirli olay ve görüntülere dayanarak önceden edinilmiş olumlu veya olumsuz yargılara önyargı denir.

İSLAMOFOBİ: İslam dünyasına mensup olan bireylerin maruz kaldıkları ayrımcı muamelelere verilen genel isimdir.” Müslümanların, göçmenlerin, sığınmacıların ve kimi azınlıkların da bulunduğu gruplara ve kişilere karşı oluşmuştur.

KÜRESEL ISINMA: İnsanlar tarafından atmosfere salınan gazların sera etkisi oluşturması sonucunda dünya yüzeyinde sıcaklığın artmasına küresel ısınma denir.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ: Küresel ölçekte karşılaşılan en büyük sorunlardan biridir. Fosil yakıtların kullanılmaya başlanması, arazi kullanımının değişmesi, ormansızlaşma ve sanayi süreçleri sonucunda ortaya çıkmıştır.

AFETLER ve DİĞER KÜRESEL SORUNLAR		
AFET/ SORUN	GÖRSEL	AÇIKLAMALAR
SEL		<p>Bir bölgede toprağı belirli bir süre için tamamen veya kısmen su altında bırakan ani, büyük ve düzensiz su akıntılarına verilen isimdir.</p> <p>Akarsu, deniz ve göl gibi büyük su kütleleri kimi zaman fazlasıyla suyla yüklenir, bunun sonucunda taşarak yatağından çıkar ve “sel” adı verilen bir doğal felakete neden olur.</p>
ÇIĞ		<p>Çığ genellikle bitki örtüsü olmayan engebeli, dağlık ve eğimli arazilerde vadi yamaçlarında tabakalar hâlinde birikmiş olan kar kütesinin iç veya dış kuvvetlerin etkisi ile başlayan bir ilk hareket sonucu yamaçtan aşağıya doğru hızla kaymasıdır.</p>
KURAKLIK		<p>Bir bölgede nem miktarının geçici dengesizliğinden kaynaklanan su kıtlığı kuraklık olarak tanımlanabilir.</p> <p>Doğal bir iklim olayı olan kuraklık herhangi bir zamanda ve yerde meydana gelebilir. Genellikle yavaş gelişir ve sıklıkla uzun bir dönemi kapsar.</p> <p>Kurak iklimlerin hüküm sürdüğü yerlerdeki hayvanlar ve bitkiler nem eksikliğinden ve yüksek değişkenlikteki yağıştan dolayı olumsuz etkilenirler.</p>
HORTUM		<p>Hortum doğal afetlerden birisidir. Hortum oluştuğunda gücü sayesinde çevreye zarar verir.</p>
TSUNAMİ		<p>Deniz ve okyanus tabanında meydana gelen deprem ve deniz altı volkanizması gibi sebeplerle ortaya çıkan dalgaların kıyıya çarparak afete sebep olmasıdır.</p>

AFETLER ve DİĞER KÜRESEL SORUNLAR

DEPREM		<p>Yer kabuğu içindeki kırılmalar nedeniyle ani olarak ortaya çıkan titreşimin dalgalar hâlinde yayılarak yeryüzünü sarsma olayıdır.</p> <p>Depremler can ve mal kaybına neden olabilir.</p> <p>Depremi nasıl oluştuğunu ve deprem ile ilgili diğer konuları inceleyen bilim dalına “sismoloji” denir.</p>
TERÖRİZM		<p>Topluma korku salma, insanları korkutma, yıldırma eylemlerinin tümü terörizm olarak adlandırılır.</p> <p>Terörizm ile mücadele uluslararası iş birliği gerektirmektedir. Terör faaliyetleri tüm dünyada can ve mal kaybına neden olmuştur.</p>
AÇLIK		<p>Açlık ve yoksulluk sorunu kırsal yörelerde daha yoğun olarak gözlemlenen bir sorundur.</p> <p>Dünyada açlık sorununun giderek derinleşmesinin ve bu konudaki endişelerin artmasının en önemli nedenleri küresel iklim değişikliğine bağlı olarak artan kuraklık ve bölgesel anlaşmazlıklardan doğan çatışmalardır.</p>
GÖÇ		<p>Dinî, iktisadi, siyasi, sosyal ve diğer sebeplerden dolayı insan topluluklarının hayatlarının tamamını veya bir bölümünü geçirmek üzere bir yerden başka bir yere yerleşmek suretiyle yaptıkları zorunlu coğrafi yer değiştirme hareketidir.</p>

HAZIRLAYAN: Mustafa KARAKUŞ
Sosyal Bilgiler Öğretmeni

@sosyalhocasimustafa

**DİĞER DERS İÇERİKLERİ İÇİN AŞAĞIDAKİ KANAL
LİNKLERİME TIKLAYINIZ.**

İNSTAGRAM HESABIM:

<https://www.instagram.com/sosyalhocasimustafa/>

TELEGRAM HESABIM:

<https://t.me/sosyalhocasimustafakarakus>

YOUTUBE HESABIM:

<https://www.youtube.com/@sosyalhocasimustafa>

WHATSAPP HESABIM

<https://whatsapp.com/channel/0029VaA9Dzy4o7qDiBoEdD0z>